

Els equipaments sostenen allò que la política cultural no està resolent

Published by [Interacció](#) [1] on 20/05/2026 - 11:31

Els equipaments de proximitat han estat la resposta més visible de les polítiques culturals locals durant anys. Han crescut, s'han diversificat, s'han desplegat sobre el territori amb la promesa d'acostar la cultura, activar la vida comunitària i garantir drets. Aquesta expansió ha consolidat un relat potent: el de l'equipament com a infraestructura bàsica del sistema cultural.

Aquest relat fa temps que no aguanta sense fissures.

La idea de *deserts culturals* va introduir una sospita que continua operant de fons: la presència d'equipaments no garanteix ni accés real ni vida cultural significativa. Pot haver-hi infraestructura sense ecosistema. Pot haver-hi edificis sense pràctiques. I pot haver-hi una política cultural que confon desplegament físic amb capacitat d'incidència.

El potencial comunitari dels equipaments de proximitat desplaça aquesta mirada. Deixa de definir els equipaments pel que ofereixen i els defineix pel que fan possible: relacions, vincles, acció col·lectiva.

El que queda dins també es decideix

El valor se situa en la dimensió relacional. L'atenció es desplaça de la programació a les condicions que permeten que una comunitat es trobi, es reconegui i actuï. La política cultural deixa de poder mesurar-se només en termes d'oferta i passa a dependre de la seva capacitat d'incidir en qui participa, en quines condicions i amb quina continuïtat. Això modifica també la manera d'entendre el valor públic: la qüestió clau no és què s'ofereix, sinó a qui arriba, qui queda fora i com això contribueix a reproduir o reduir les desigualtats d'accés.

Amb el valor situat en la relació, l'eficàcia dels equipaments deixa de dependre principalment del que s'hi programa i passa a estar condicionada pel marc institucional que els sosté. I aquest marc és, sovint, el punt més

feble.

S'hi reconeixen límits persistents: manca de recursos, rigidesa normativa, fragmentació entre àrees municipals, absència de models clars de governança.

La capacitat institucional és desigual, i el que es pot sostenir en el temps no sempre coincideix amb el que es declara com a objectiu.

No sempre es manifesta com a fallida o conflicte obert. Pren la forma de decisions que semblen coherents.

A Mataró, la reactivació de la Farinera com a gran equipament cultural incorpora arxius i usos administratius, deixant aproximadament 900 m² per a activitats culturals.

La decisió és lògica des del punt de vista de la gestió d'espais. Aquesta mateixa coherència, però, desplaça una altra pregunta: quina capacitat real queda per a la producció cultural, la mediació i l'ús comunitari sostingut. L'equipament no desapareix. Es redefineix. I en aquest procés, la funció cultural es redimensiona sense que el discurs canviï.

A Vilanova i la Geltrú, el procés participatiu per definir una nova biblioteca obre el projecte a la ciutadania amb visites, sessions informatives i recollida d'aportacions.

El dispositiu és pertinent. També obre una pregunta menys visible: què es legitima exactament a través d'aquests processos. Si la participació redefineix el projecte o el valida. Si construeix capacitat de decisió compartida o produeix adhesió al marc ja establert.

D'una banda, equipaments que es projecten com a centrals però on la cultura comparteix espai amb altres funcions i perd pes sense dir-ho. De l'altra, processos que obren la participació sense alterar necessàriament el nucli de la decisió.

Els equipaments no fallen en el sentit més immediat. Queden a mig camí perquè carreguen amb expectatives que desborden el seu marge real d'acció i, alhora, perquè sovint no estan pensats per sostenir allò que se'ls demana. Han estat configurats com a dispositius de programació i prestació de serveis, no com a estructures capaces de redistribuir capacitat de decisió, sostenir processos comunitaris en el temps o intervenir sobre desigualtats d'accés.

S'hi projecten funcions que excedeixen aquest disseny: obertura, inclusió, generació de comunitat, cohesió.

Aquestes qualitats no són atributs dels espais. Depenen de decisions polítiques.

Un equipament esdevé col·laboratiu quan la seva governança ho permet: quan hi ha mecanismes reals de participació, quan es comparteix capacitat de decisió, quan existeix temps professional per sostenir processos i no sols activitats.

La governança col·laborativa apareix com a condició central.

Amb la governança al centre, l'equipament deixa de ser un dispositiu de programació i esdevé un espai de decisió. El paper de l'administració es transforma: no solament gestiona, crea condicions perquè altres actors intervinguin en la definició del projecte.

Quan els equipaments no generen vida cultural significativa, no sempre és un problema de gestió. Pot ser un símptoma d'una política cultural que ha desplaçat cap a ells funcions que excedeixen el seu abast: produir vida cultural allà on no hi ha teixit, sostenir processos comunitaris sense recursos estables, ampliar públics sense estratègies de mediació sostingudes o compensar desigualtats d'accés que responen a altres àmbits de la política pública.

Els equipaments acaben sostenint tot això. De vegades ho fan parcialment. Sovint, ho contenen.

També apareix aquí la dificultat d'ampliar la base social real de la cultura. Sense criteri públic fort, la comunitat no s'amplia. Es reproduïx.

La noció d'“espais pont” apunta a equipaments que connecten persones que no es trobaven en altres contextos.

Aquesta operació no és neutra. Implica produir trobada entre diferències i, alhora, seleccionar quines diferències entren en relació i quines en queden fora. No tot es connecta. No tothom hi arriba. Aquestes absències formen part del resultat.

El debat ja no passa únicament per millorar equipaments, sinó per redefinir el lloc que ocupen dins la política cultural. I això obliga a decidir què deixen de ser i què ja no poden assumir.

Perquè potser la pregunta no és si poden assumir una funció comunitària més forta.

La pregunta és una altra.

Què estem disposats a deixar fora, o a reconfigurar, perquè aquesta funció sigui realment possible.

Referències

Punt de partida

Combis Alberch, M. (2026). *El potencial comunitari dels equipaments de proximitat: Reptes i línies estratègiques*. Diputació de Barcelona.

Altres lectures per continuar pensant

Interacció. (2026, gener) [Quan el mapa enganya: repensar la política cultural més enllà dels equipaments | Interacció \(diba.cat\)](#) [2]

Interacció. (2026, abril). [Institucions sense continuïtat: el límit real de la política cultural local | Interacció \(diba.cat\)](#) [3]

Interacció. (2026, gener 26). [Som311: el pols cultural dels 311 municipis de Barcelona. Primera quinzena de gener | Interacció \(diba.cat\)](#) [4]

—

— [4]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: equipaments culturals

Tags: governança cultural

Tags: participació cultural

Tags: polítiques culturals

Tags: accés a la cultura

- [5]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2026/05/equipaments-politica-cultural>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/news/2026/01/desertsculturals>

[3] <https://interaccio.diba.cat/news/2026/04/incertesa>

[4] <https://interaccio.diba.cat/news/2026/01/som311-1>

[5] <https://interaccio.diba.cat/node/10517>